

Pregledni rad
UDK 050(497.5) Svjetlo
Primljeno 2017-01-17
Prihvaćeno za tisak 2017-12-18

KARLOVAČKI ČASOPIS SVJETLO

Dubravka Čanić, Zagreb

Sažetak

Tema rada je časopis "Svjetlo". To je za grad Karlovac, u kulturnom i povijesnom smislu, izrazito značajan časopis koji je izlazio s prekidima, mijenjao se s vremenom i prilagođavao ljudima i gradu, te bilježio puls svoga doba. U ovome radu časopis je analiziran u tri razdoblja svog izlaženja. Obuhvaćeno je prvo razdoblje izlaženja od 1884. do 1919. godine, zatim drugo razdoblje od 1965. do 1971. godine kada "Svjetlo" izlazi kao prilog "Karlovačkog tjednika", a uređuje ga pododbor Matice hrvatske Karlovac. Na kraju, časopis je analiziran u trećoj etapi izlaženja, započetoj 1990. godine, a koja traje i danas. "Svjetlo" se uvelike mijenjalo godinama izlaženja, a njegova konstanta jest da je to lokalni časopis posvećen kulturi, znanosti i umjetnosti.

Ključne riječi: Karlovac, časopisi; Matica hrvatska; časopis "Svjetlo"

Časopis Svjetlo - tri razdoblja izlaženja

Časopis *Svjetlo* jedan je od najznačajnijih karlovačkih glasila koje je pod istim imenom izlazilo u tri razdoblja - kao polutjednik, tjednik, mjesečnik i revija. Godine 1884. list *Svjetlo* pokrenut je na inicijativu Dušana Lopašića i Adolfa Gustava Pretnera. Izlazi od 1. siječnja 1884. do 6. travnja 1919. godine kao polutjednik i tjednik. Zbog cenzure mijenja imena (*Sloga* 1886.-1888. i 1910.-1919., *Glasonoša* 1905.-1909.) i urednike (Adolf Milković, Milan Marjanović, Janko Pavlović, a katkad i Dušan Lopašić pod pseudonimom Vilibald Šilovinac). Ipak, njegova je "konstanta" Dušan Lopašić. *Glasonoša* se od 1908. u podnaslovu deklarira kao novine Starčevićeve stranke prava. U tom Lopašićevom periodu *Svjetlo* je jedan od najboljih lokalnih listova u Hrvatskoj.¹

Od 1965.-1971. godine nastupa drugo razdoblje izlaženja časopisa *Svjetlo*.

---

¹ Svjetlo. // Karlovački leksikon. Zagreb : Školska knjiga, 2008. Str. 543-544.

To razdoblje započinje obnovom rada pododbora *Matice hrvatske* u Karlovcu. U tom razdoblju *Svjetlo* se deklarira kao časopis za kulturu, znanost i umjetnost, isprva kao mjesečni prilog *Karlovačkog tjednika* (43 broja), a od travnja 1971. godine kao samostalna revija (tiskano pet brojeva, a šesti broj je potkraj 1971. godine zabranjen, kao i rad *Matice hrvatske*). Pokretač i urednik bio je Stjepan Mihalić koji je okupio i potaknuo na pisanje novi naraštaj karlovačkih publicista i pisaca. Osobita vrijednost tog "Svjetla" bili su Mihalićeve feljtoni (poslije objavljeni kao zasebna knjiga) *Časkanja u suton* i *Razgovori na uglu*, te mnogi prilozi iz književne i kulturne povijesti Karlovca.²

Treće razdoblje izlaženja traje od 1990. godine do danas. Danas je časopis "Svjetlo" časopis za društvena zbivanja, znanost, kulturu i umjetnost obnovljene *Matice hrvatske* u Karlovcu. Izlazi oko četiri put godišnje. Urednici su Ivan Jurković (1990.-1993.), Antun Hakenberg (1993.-1996.), Ivan Ott (1997.-2004.), Irena Lukšić (2002.-2004.) i Vladimir Cvitanović (2004.-). U tom razdoblju tiskano je i "Mlado Svjetlo" u kojem su predstavljeni mladi karlovački autori, a uredili su ga Gordan Begler i Goran Majetić.³

Prvo razdoblje izlaženja časopisa *Svjetlo* od 1884. - 1919. godine

Godine 1884. Dušan Lopašić je pokrenuo i uređivao najznačajnije karlovačke novine "Svjetlo". List je bio često na udaru cenzure, pa je Dušan Lopašić morao pribjegavati promjeni imena novina kako bi izbjegao cenzorske uredbe. Zato se list u periodu od 1886.-1888. godine zvao "Sloga", a od 1905.-1910. godine "Glasonoša". Iako tada u Karlovcu izlazi više novina, "Svjetlo" nema ravnopravnog medijskog suparnika. Dušan Lopašić će u tom vremenu biti najznačajniji kroničar karlovačkog političkog, društvenog i kulturnog života. Na tragu Dušana Lopašića, "Svjetlo" će 1965. biti obnovljeno kao časopis *Matice hrvatske*, a kreirat će ga Slavko Mihalić.⁴

Program i sadržaj lista iznesen je u pozivu na pretplatu u prilogu "Svjetla" broj 1., 21. prosinca 1883. godine, u kojem piše: "Svjetlo – glasilo prosvjete, pravde i zabave, bavit će se poglavito interesi grada Karlovca i njegove okolice, donošajući članke i dopise tičući se svijetu grana javnog života, osim politike, vjerske i socijalne raspre. U Svjetlu govorit će se o razvitku i napredku grada Karlovca, o potrebah i tegobah mu, željah i snovih njegova građanstva, o trgovini i obrtu u

---

² Isto. Str. 543.

³ Isto. Str. 544.

⁴ Polović, D. Školstvo i kultura grada. // Karlovac / uredili Nikola Albaneže [et al]. Karlovac : Gradski muzej Karlovac : Poglavarstvo grada Karlovca, 1998. Str. 89-119.

gradu... o školah, društvih i javnih zavodih, o gradskom gospodarstvu i upravi, te će Svjetlo donošati točne izvještaje o zastupničkim sjednicah i o poslovanju gradskog poglavarstva, zatim trgovinske i tržišne cijene u Karlovcu i u drugih gradovih ... Osim toga uvršćivat će se u Svjetlo osobne, domaće i različite viesti, dopisi i viesti iz okolice itd. Zabava naći će svoje dostojno mjesto u zanimljivih podlistih, pripoviestih i pošalicah, dočim neće Svjetlo zaboravit ni pouke i prosvjete. Uredništvo Svjetla pobrinulo se za valjane stalne suradnike, te je primilo od mnogo vrstnih pisaca vrijednih radnja, koji će radomice otiskati u svom listu. Oglasi domaćih i stalnih obrtnika i trgovaca ne malo će koristiti čitajućem občinstvu, komu i radi toga čim toplije preporučamo Svjetlo.”⁵

“Svjetlo” je izlazilo punih 20 godina, od 1884.-1904. godine, čak i u razdoblju banovanja Khuena Héderváryja (1883.-1903.) koji je uveo cenzuru, pa je bila ukinuta sloboda tiska. Tijekom vremena “Svjetlo” prolazi kroz nekoliko razvojnih faza. Od 1. siječnja 1884. godine do 14. kolovoza 1886. godine “Svjetlo” izlazi u redakciji Adolfa Gustava Prettnera ml., sve dok u 32. broju 1886. godine cenzura nije zaplijenila uvodnik te zbog toga “Svjetlo” mijenja naziv, urednika i vlasnika te izlazi od:

- 26. listopada 1886. - 31. prosinca 1888. kao “Sloga” u vlasništvu Adolfa Milkovića;

- 6. siječnja 1889. - 31. prosinca 1889. ponovno izlazi kao “Svjetlo”, a od 15. veljače 1891. godine urednik postaje Dušan Lopašić.

- Od 17. rujna - 29. listopada 1899. godine nastaje prekid zbog izlaženja Hauptfelova lista “Karlovački glasnik”.

- 1900. “Svjetlo” ima dva opravništva, jedno u Karlovcu, a drugo u Zagrebu.

- 1904. izdava se “Novo Svjetlo” u uredništvu Milana Marjanovića.

- Od 1. siječnja 1905. do 31. prosinca 1909. godine izlazi u redakciji Dušana Lopašića kao “Glasonoša”.

- Od 9. siječnja 1910. do 6. travnja 1919. izlazi kao “Sloga” i stalno mijenja urednike.⁶

List je, dakle, pod različitim nazivima izlazio punih 35 godina i bio vezan uz Dušana Lopašića, bilo kao urednika ili kao suradnika. “Svjetlo” i “Glasonoša” često su mijenjali i tiskare i nakladnike. Počelo je u Prettnerovoj tiskari, pa u Hauptfeldovoj, pa u tiskari Pavla L. Weisera, pa u različitim zagrebačkim tiskarama. Naklada lista je 1884. godine 800 primjeraka, a kasnije i 1000 primjeraka.⁷

⁵ Svjetlo. // Karlovački leksikon. Zagreb : Školska knjiga, 2008. Str. 543-544.

⁶ Vrbečić, M. Novinstvo u Karlovcu : 1841-1941. // Karlovac : 1579.-1979. / uredili Đuro Zatezalo, Tomislav Majetić, Katica Miholović. Zagreb, Historijski Arhiv u Karlovcu [Grafički zavod Hrvatske], 1979. Str. 303-329.

U početku je list "Svjetlo" izlazio dvaput tjedno. U prvom uvodniku, urednik "Svjetla" Dušan Lopašić piše: "Svjetlo neka uistinu bude onim što mu ime kaže, neka goni tminu, neka razbistruje obzor, a oblake tjera. Ovo je naš program, od toga ne odstupamo. Bez razlike društvenog, vjerskog ili političkog si položaja svaki će stanovnik ili građanin najbolje naslovit probit sreću Karlovca, ako se bude zanimat javnim mu životom. Svjetlo će u granicah zakona u tom pogledu prednjačiti. Evo naše iskrene izjave, a sad je na drugih da svoje reknu."⁸

Kako je Ivan Ott rekao: "Svoj domoljubni i za ono vrijeme smjeli program Lopašić je održao za svo vrijeme izlaženja lista, ali je i platio cijenu. List mu je konstantno bio na udaru cenzure, a vlasti su ga plijenile i zabranjivale. Uvodnici, feljtoni i kritički prikazi političkih, kulturnih, a posebno komunalnih i gradskih tema stvorit će popriličan interes kod čitateljske publike. Zbog svog britkog pera, Lopašić je za života stekao puno prijatelja i istomišljenika, ali i puno neprijatelja. Njegovo oštro pero nije štedjelo nikoga. Politički obojeni tekstovi donijeli su listu prve probleme, ali je na sreću Lopašić bio dosjetljiv pa je često mijenjao ime lista, kad god bi list bio zabranjen od strane vlasti. List se financirao uglavnom od svojih čitatelja, koji su na njega bili preplaćeni. Jedini dodatni izvor prihoda bio je paušalni iznos koji je dolazio iz Gradskog poglavarstva. Dakle, list je bio u financijski nezavidnom položaju, pogotovo kad se uzme u obzir politička obojenost tekstova i njegova konstantna opozicija"⁹.

U posljednjim godinama izlaženja lista (u vrijeme kad se on zove "Sloga"), Lopašić se javlja s tek ponekim prilogom. Časopis se više ne tiska u Prettnerovoj tiskari, već u Foginovoj tiskari. Naime, u to je doba Dušan Lopašić jako star, bolestan i gotovo slijep, pa svoje tekstove diktira studentima. Od Karlovčana se oprostio uvodnikom "Moj odstup", u prvom broju "Sloge", u kojem, među ostalim, piše: "Današnjim danom odložio sam vlasništvo i uredni dio 'Glasonoše'. Ne samo da mi je dužnost, nego me upravo nuka moje srđce, da ovom prilikom, kada se povlačim od urednikovanja, da se najsmjernije zahvalim na veledušnoj potpori koja mi je tako obilno pružana sa svih strana. Ta mi je podpora, to veliko prijateljstvo jedino omogućilo te sam mogao tečajem dvadeset i šest godina izdavati svoj skromni list, koji nikad nije tražio druge pretenzije nego li da posluži dobrobiti ovog otadžbeničkog grada i da bude tumačenjem njegovih težnja i želja, pa da u dobroj namjeri vrši preuzetu zadaću...Nikad nisam hotio poći onim demonskim putem, koji se je i ovdje udomio, kojim su sva sredstva dopuštena, da se postigne

⁷ Vrbećić, M. Novinstvo u Karlovcu : 1841-1941. // Karlovac : 1579.-1979. / uredili Đuro Zatezalo, Tomislav Majetić, Katica Miholović. Zagreb, Historijski Arhiv u Karlovcu [Grafički zavod Hrvatske], 1979. Str. 303-329.

⁸ Ott, I. Karlovačka povjesnica. Karlovac : Matica hrvatska Karlovac, 2003. Str. 57-65.

⁹ Isto. Str. 57.

stanovita svrha, te sam smatrao da više vrijedi stvar ili dokaz, nego li pusta fraza. Bit ću presretan bude li ovaj moj korak blagoslovljen, a bilo sve, što će doći, na čast i slavu i ljepšu budućnost Karlovca, kojemu ću do groba ostati odanim i zahvalnim sinom...”.¹⁰

Formalne i sadržajne karakteristike časopisa *Svjetlo* u prvom razdoblju izlaženja

Za potrebe ovog rada analiziran je časopis “Svjetlo” u prvoj godini izlaženja iz 1884. godine, a analiza je obuhvatila brojeve od 1 do 104. Te davne 1884. godine Karlovac je malo provincijsko mjesto s narušenom ekonomijom, koje se bori s nametnutom germanizacijom. U političkom su životu postojali sukobi između pravaša i narodnjaka, a samo godinu ranije u bansku stolicu sjeo je Khuen Héderváry, koji je započeo dvadesetogodišnju mađarizaciju. No, iako su u listu dosta zastupljeni osvrti na sjednice gradskog poglavarstva, nema gotovo ni jednog broja koji se ne bavi pitanjima obrtništva, obrtnih zadruga i zakona vezanih za obrt. List ima stalne rubrike i beletrističke priloge. Autori pišu i o konkretnim slabostima koje uočavaju u svojoj okolini. Pišu i o radu upravnih i javnih tijela grada. U uvodnim člancima se problematiziraju tekući problemi javnog života. List je svjedok karlovačke svakodnevice onog vremena. Teme koje obrađuje gospodarske su, gradsko-upravne, ali i kulturne. Naslov lista je “Svjetlo”, a podnaslova nema. U ovoj etapi, list izlazi dvotjedno, četvrtkom i nedjeljom na cijelom arku. Cijena je godišnje pretplate 6 fr. 50 n. Prvi broj je izašao u Karlovcu 1. siječnja 1884. godine. Ima rubrike: *Uvodna riječ*, *Listak* (pjesme, proza), *Kapetan žeravica*, *Domaće i različite viesti*, *Trgovačke i obrtničke viesti*, a na posljednjoj stranici najčešće su reklame, natječaji i oglasi te pozivi na sastanke. Izlazi na 4 stranice (osim prvog broja koji ih ima osam), ima paginaciju i nema ilustracija. U prvom broju nalazi se prilog *Poziv na pretplatu*, a u tom broju ima najviše reklama, pogotovo za tiskaru Ivana Nepomuka Prettnera. List sadrži dosta reklama, a najviše se reklamiraju tiskare, obrtničke radnje i osiguravajuća društva. U listu krajem godine izlazi i vozni red željeznice. Na prvoj stranici pored naslova lista “Svjetlo”, uvijek se nalaze podaci o cijeni, datum izlaženja te cijena oglašavanja. Na posljednjoj stranici, u dnu, otisnuto je ime tiskara i glavnog urednika. Adolf Pretner, sin vlasnika tiskare u kojoj se list tiska, istaknut je kao glavni urednik, no zapravo se za list brine Dušan Lopašić, koji živi kod Prettnerovih i koji će se tek kasnije pojaviti u svojstvu urednika. U listu se najviše reklamiraju fotografske radionice, osiguravajuća društva, trgovine, obrti, slastičarnice, remenarnice

---

¹⁰ Ott, I. Karlovačka povjesnica. Karlovac : Matica hrvatska Karlovac, 2003. Str. 57-65.

(oprema za konje), trgovine mješovitom robom i odjevnim predmetima za žene i za muškarce, tiskare, šivaće radionice, otkup drva, gradska pivara, gostione, restorani, svratišta, glazbene zabave, najam stanova, kuća, soba, prodaja kuća, oglasi za zubarske usluge, pozivi na obljetnice i na sastanke i slično.

U uvodniku autor obično daje oštar i kritički osvrt na političke prilike u zemlji i osobne odnose u gradu, zatim slijede članci povijesnog, kulturno-povijesnog, putopisnog, gospodarskog i zabavnog karaktera. Postoji i literarni podlistak u kojem se objavljuju literarne crtice i pjesmice domaćih autora. Rubrika *Domaće vijesti* donosi informacije o osobnim novostima: zarukama, vjenčanjima, sprovođenjima, premještenjima u mirovinu i o jubilejima Karlovčana, o kulturnom životu grada, o karlovačkim predstavama, koncertima, sijelima, zabavama, požarima, poplavama, krađi, zatim o akcijama gradonačelnika i gradskih zastupnika. Naklada je 800 primjeraka, a list se mogao kupiti u Prettnerovoj tiskari.

Drugo razdoblje izlaženja časopisa *Svjetlo* – prilog *Karlovačkog tjednika*

U tim godinama, Karlovac je razvijeni industrijski grad i značajno prometno središte. To su godine u kojima se grad urbanizira i širi te raste broj stanovnika. Otvaraju se brojne tvornice. Konstantno se grade novi objekti, kako stambeni tako i oni koji imaju poslovnu, kulturnu i rekreacijsku namjenu. U to doba Hrvatska se nalazi u sastavu SFRJ. Ipak, vrijeme je to uspona karlovačke industrije i nagle urbanizacije i širenja grada. U svom drugom razdoblju "*Svjetlo*" je izlazilo kao prilog "*Karlovačkog tjednika*" od 1965.-1971. godine, a 1971. godine kao poseban časopis. "*Karlovački tjednik*" lokalni je list koji počinje izlaziti 1953. godine pod tim imenom, a tiska se u nakladi od 4000 primjeraka. Proglašen je najboljim lokalnim listom u Hrvatskoj 1963., 1964., 1965., i 1966., godine. "*Karlovački tjednik*" povremeno je uvodio i druge priloge: osim "*Svjetla*", časopisa za umjetnost, kulturu i nauku Matice hrvatske (1965.-1971.), satirični fašnički "*Ričet*" (od 1963.), zatim priloge o susjednim općinama (Ozalj, Vrginmost, Slonj, Vojnić). List se tiskao u tiskari "Ognjen Prica" u Karlovcu (1953.-1956.), a zatim u tiskari "Borbe" (poslije "Informatora") (1958.-1991.) i u "Novom Listu" u Rijeci (od 1992.) Najveću nakladu dosegao je potkraj 1960-ih, oko 8000 primjeraka.¹¹

Prvi broj "*Karlovačkog tjednika*" izašao je u petak 3. srpnja 1953. godine. Glavni urednik bio je Božidar Kožar, a odgovorni urednik Franjo Lasić. Redakciji je ustupljena jedna prostorija na drugom katu u Mihovilićevoj ulici br. 2, a radila je na poluprofesionalnoj osnovi. Karlovčani su vrlo dobro primili novi "*Karlovački*

---

¹¹ Karlovački tjednik. // Karlovački leksikon. Zagreb : Školska knjiga, 2008. Str. 299-300.

tjednik”. List je uz obilje informacija iz društveno-političkog života, privrednih kretanja, priloga iz kulturne povijesti grada, članaka iz područja prosvjete i sporta imao i dosta priloga u kojima se otvoreno i oštro pisalo o aktualnim temama dana i imao je izrazito dobro prihvaćen prilog za kulturu i umjetnost “Svjetlo”, u kojem su pisali mladi Karlovčani. Taj je prilog pomogao u afirmaciji mnogih za kulturu i umjetnost značajnih Karlovčana, pjesnika, pisaca, umjetnika i djelatnika u kulturi. Posebno je bogata bila rubrika dopisa čitatelja u kojoj su se pojavljivale i prve tipično gradske polemike, prvi feljtoni (o braći Seljanima), putopisi, pa i u ono vrijeme vrlo popularni strip. U prvoj godini izlaženja list je imao nakladu 3500 primjeraka i neprestane financijske probleme.¹²

Dakle, “Svjetlo” je izlazilo kao prilog u “Karlovačkom tjedniku” od 1965.-1971. godine, a u 1971. godini kao poseban časopis. U listopadu 1965. godine ogranak Matice hrvatske u Karlovcu pokrenuo je prilog za umjetnost, nauku i kulturu “Svjetlo”, koji je uređivao Stjepan Mihalić. “Svjetlo” je izlazilo jednom mjesečno na osam do dvanaest stranica tjednika kao prilog listu sve do rujna 1970. godine. U tom su periodu izašla 43 broja “Svjetla” na čijim su stranicama karlovački autori (ali i Karlovčani koji žive izvan Karlovca) objavili čitav niz vrijednih tekstova iz karlovačke prošlosti, tekstove o istaknutim i često nedovoljno poznatim Karlovčanima, zatim eseje, članke i studije iz nauke, umjetnosti i urbanizma. Posebno je značajna uloga “Svjetla” u tome što je omogućilo mladim i talentiranim Karlovčanima, pjesnicima i likovnjacima, da steknu prvu afirmaciju. Nakon pet godina takve uspješne uloge u simbiozi s “Karlovačkim tjednikom” u 1971. godini “Svjetlo” se odvojilo i počelo izlaziti samostalno kao časopis za kulturu i društvena pitanja. U novom ruhu izašlo je samo pet brojeva *Svjetla* u 1971. godini.¹³ Za njegov povratak na novinarsku pozornicu zaslužan je pododbor *Matice hrvatske* iz Karlovca. Časopis “Svjetlo”, u svojoj drugoj i trećoj fazi izlaženja proizvod je djelovanja Matice hrvatske u Karlovcu. Pododbor *Matice hrvatske* u Karlovcu osnovan je početkom 1939. godine. Nakon 2. svjetskog rata tek je 1965. godine održana osnivačka skupština. Za prvog predsjednika izabran je književnik Stjepan Mihalić, pokretač i urednik časopisa “Svjetlo”, s programskim ciljem da se pokrene časopis za kulturu, a u gradu postave spomen-ploče koje će obilježiti osobe i događaje izuzetne za hrvatsku kulturu.¹⁴ Nakon što je vlast potkraj 1971. godine osudila djelovanje Matice hrvatske kao “nacionalističkog žarišta kontrarevolucije”, rad joj je bio zabranjen. Ogranak je tada imao oko

¹² Bajkić, V. Karlovačka štampa i sredstva informiranja od 1941. godine do danas. // Karlovac : 1579.-1979. / uredili Đuro Zatezalo, Tomislav Majetić, Katica Miholović. Zagreb, Historijski Arhiv u Karlovcu [Grafički zavod Hrvatske], 1979. Str. 637-651

¹³ Svjetlo. // Karlovački leksikon. Zagreb : Školska knjiga, 2008. Str. 543-544.

¹⁴ Matica Hrvatska. // Karlovački leksikon. Zagreb: Školska knjiga, 2008. Str. 383-384.

tisuću članova. S prestankom rada Matice hrvatske gasi se i časopis *Svjetlo*.¹⁵

Tijekom tog razdoblja (1965.-1971.) ogranak je pod uredništvom Slavka Mihalića objavio 43 broja časopisa "Svjetlo" kao priloga "Karlovačkom tjedniku" (1965.-1970.) i pet brojeva kao samostalne revije (1971. godine); objavljene su i tri knjige: *Časkanja u suton* Stjepana Mihalića, *Ljudi, krajevi, beskraj* Zlatka Šulentića i *Mogućnosti*. Postavljeno je pet spomen-ploča (Ivan Mažuranić, Mirko i Stjepan Seljan, Rudolf Bičanić i Nikola Tesla). Obnoviteljska skupština ogranka *Matice hrvatske* održana je u Karlovcu 21. studenog 1990. godine. Za predsjednika je izabran Ivan Jurković. Donesen je program s težištem na nakladničkoj djelatnosti, objavljivanju knjiga i časopisa "Svjetlo". S 1990. godinom započinje i treća etapa u izlaženju časopisa "Svjetlo". Od obnove rada Matica hrvatska objavila je 50 knjiga, a časopis "Svjetlo" izlazi u kontinuitetu. Pokrenula je književni natječaj za mlade pjesnike "Zdravko Pucak" te organizirala mnoga predavanja i priredbe. Priznanja koja je ogranak dobio jesu: "J.J. Strossmayer" za *Dnevnik Dragojle Jarnević* 2004. godine, dvije zlatne povelje glavnog odbora Matice hrvatske (1995. godine za tri knjige: *Karlovački diptih* Slavka Mihalića, *Karlovac - Utrvde, granice, ljudi*, Milana Kruheka, *Karlovačka kazališna stoljeća* urednika Branka Hećimovića, te 2000. godine za knjigu *Obranjen Karlovac – obranjena Hrvatska*. Godine 2006. objavljena je monografija *Matica hrvatska u Karlovcu – doprinos Karlovca i Karlovčana osnutku i razvoju Matice hrvatske*, autora Radovana Radovinovića¹⁶

Slavko Mihalić bio je predsjednik Pododbora *Matice hrvatske* u Karlovcu i u periodu od 1965.-1971. godine bio je glavni urednik "Svjetla", za koje je pisao priloge *Časkanja u suton*, koji su čak u dva izdanja objavljeni kao zasebna knjiga. Iako je cilj bio samostalna revija, okolnosti su Maticu prisilile na to da prilog objavljuje u okviru *Karlovačkog tjednika* kojem je gradska uprava doznala iznos troška. Prilogu je ime dao Slavko Mihalić, kako bi se odužio Dušanu Lopašiću.¹⁷

U uvodniku prvog broja Mihalić je objavio program "Svjetla": "Okupiti Karlovčane koji imaju što reći s područja kulture, nauke i umjetnosti, bez obzira jesu li u Karlovcu ili silom prilika izvan Karlovca, a jedini uvjet za objavljivanje je kvaliteta teksta. Objaviti radove i pokojnika, onih koji su u Karlovcu živjeli i djelovali, kako bi ih se spasilo zaborava... širom otvoriti stranice mladim karlovačkim

¹⁵ Zuber, M. Književnost i književni rad u Karlovcu od kraja 19. stoljeća do 1941. godine. // *Karlovac : 1579.-1979. / uredili Đuro Zatezalo, Tomislav Majetić, Katica Miholović*. Zagreb, Historijski Arhiv u Karlovcu [Grafički zavod Hrvatske], 1979. Str. 337-349.

¹⁶ Matica hrvatska : Ogranak Karlovac. URL: <http://www.matica-hrvatska-karlovac.hr/prva.html> (30.11.2016.)

¹⁷ Radovinović, R. *Matica hrvatska u Karlovcu : doprinos Karlovca i Karlovčana osnutku i djelovanju Matice hrvatske*. Karlovac : Matica hrvatska Karlovac, 2006. str. 80-94.

¹⁸ Isto. Str. 80.

ljudima, koji se možda istom izgrađuju, ali je njihov talent očigledan!"¹⁸

Prvi broj lista izašao je 28. listopada 1965. godine, pola godine nakon osnutka ogranka. Redakcija je bila smještena u "Zorin domu". Članovi redakcije bili su: Stanko Korać, Stjepan Mihalić (glavni urednik), Nikola Perić (kojega je "Karlovački tjednik" zadužio za komunikaciju s Ogrankom), Radovan Radovinović, Ladislav Silvaši, Josip Radetić (tajnik redakcije), Nikola Dragović (urednik likovnog priloga). Radi lakšeg poslovanja i bolje učinkovitosti redakcija je kasnije (nakon pet brojeva) sužena na samo pet ljudi: S. Korać, S. Mihalić (glavni urednik), R. Radovinović (tajnik redakcije), N. Dragović (urednik likovnog priloga) i Nikola Perić (tehnički urednik). U tom će sastavu djelovati do siječnja 1968. godine. U veljači 1968. godine u nju se uključuju Rudolf Dubravčić, od 1971. godine gradonačelnik, A. Hakenberg, R. Miletić i I. Ott. Posljednji broj priloga u tjedniku izašao je 10. rujna 1970. godine, to je bio 43. broj. Glavni urednik je Slavko Mihalić, a taj je broj značajan po tome što je u njemu izašla bibliografija objavljenih napisa koju je sastavio Ivan Ott. Ne računajući urednika, u bibliografiji je popisano 142 suradnika. Na kraju bibliografije sastavljač je zaključio da je desetak suradnika napisalo polovicu priloga: Slavko Mihalić (28), Zvonimir Keler (24), Ivan Ott (26) i Ivan Tržok (22).¹⁹

List je bio ilustriran, a među ilustratorima se ističu Nikola Dragarić (14 brojeva), Damir Neral (5 brojeva), Višnja Ercegović (3 broja) i Dražen Barić (15 brojeva); po dvaput Zvonko Bešker, Daniel Butala, Blaž Čuk, Miloš Kordić, Alfred Krupa, Vera Kuntner, Đorđe Petrović, Petar Skutari, a po jednom Petar Grgec, Milutin Knežević, Franjo Koren, Marija Novaković, B. Šotra i Josip Vaništa. Naklada "Karlovačkog tjednika" u to je doba 5000 primjeraka. Ipak, "Svjetlo" se izdvaja i od priloga nastaje časopis.

Prvi broj samostalne revije izlazi 1971. u travnju, u novom ruhu, s novim rubrikama i na više stranica. Članovi su redakcije: S. Mihalić kao gl. urednik, D. Barić, B. Biankini, B. Kovačević, I. Ott ml. i R. Radovinović. Tajnik je A. Barlović. Ima manju nakladu, ali je broj suradnika povećan. Radovinović u svojoj knjizi navodi nova imena koja se pojavljuju u listu: D. Plevnik, D. Šorak, I. Ott i Lj. Pauzin. Godina 1971. je godina Hrvatskog proljeća, pa je i list postao kritičan i u njemu se piše o društvenim, političkim i gospodarskim pitanjima. Izašla su samo četiri broja samostalne revije: tri u prvoj polovici godine (travanj, svibanj i lipanj) i nakon toga dvobroj tj. 4. i 5. broj. Šesti svezak trebao je izaći krajem godine (1971.), ali je list zabranjen od vlasti kao i rad Matice hrvatske. Šesti broj izaći će devetnaest godina kasnije, 1990. godine, kada ponovo započinje svoj rad i ogranak Matice hrvatske u Karlovcu.²⁰

---

¹⁹ Isto. Str. 81.

²⁰ Isto. Str. 82.

Formalne i sadržajne karakteristike priloga *Svjetlo*

U drugoj etapi izlaženja, od 1965.–1970. godine, “Svjetlo” je izlazilo kao prilog “Karlovačkog tjednika”. Prvi broj “Svjetla” izašao je u *Karlovačkom tjedniku* 28. listopada 1965. godine, u četvrtak. Naslov priloga je “Svjetlo”, a podnaslov *Časopis za kulturu, nauku i umjetnost*. Izdavač je pododbor *Matice hrvatske* u Karlovcu. Tiska se u tiskari “Ognjen Prica”. Urednik priloga je Slavko Mihalić. Analizom je obuhvaćen period od prvog do petog godišta, ukupno 45 brojeva. Naklada “Karlovačkog tjednika” u to je doba bila 5 000 primjeraka. Podatak o cijeni nije poznat. Prilog je izlazio jedanput mjesečno, uvijek četvrtkom, jer u taj dan i izlazi “Karlovački tjednik”. Prilog je ponekad zasebno paginiran, a ponekad ima paginaciju u sklopu lista. Najčešće se nalazio na sedmoj ili na četrnaestoj stranici. U prvom godištu prilog izlazi na 14 stranica, a kasnije na 6 ili 8 stranica. Prilog je ilustriran, postoji i popis ilustratora, a također je obogaćen i fotografijama i slikama iz karlovačke prošlosti. Rubrike variraju, a stalne su kolumne Slavka Mihalića: *Časkanja u suton* i kasnije *Razgovori na uglu*. Od stalnih rubrika tu su *Karlovački kalendar* i *Lirika*. U prilogu nema reklama, niti oglasa, a svaki prilog donosi nove tekstove o kulturi, prosvjeti, urbanizaciji, pedagoške tekstove, tekstove o umjetnosti, o književnosti, o slikarstvu, o povijesti grada Karlovca i o značajnim ljudima iz karlovačke prošlosti (slikari, pisci, ilirci). U svakom broju pjesme su karlovačkih autora, a prilog ilustriraju i akademski slikari Višnja Ercegović, Alfred Krupa i Đorđe Petrović. Svi se brojevi “Svjetla” mogu naći u Zavičajnom odjelu Gradske knjižnice “Ivan Goran Kovačić” u Karlovcu. Stalne rubrike su *Časkanje u suton* (kasnije *Razgovori na uglu*), *Lirika*, *Karlovački kalendar* (kasnije se javlja nova rubrika *Sličice iz starog Karlovca*). Ostatak rubrika varira od broja do broja. Svi tekstovi o prošlosti grada, povijesnim osobama i o spomenicima kulture popraćeni su slikama i fotografijama. Ilustracije, slike i fotografije u crno-bijeloj su tehnici.

U broju 1, god. II. iz siječnja 1966. godine pojavila se nova rubrika - *Karlovačke teme*, ali je nakon tri broja ugašena. U tom se broju javljaju teme o urbanizaciji grada Karlovca. U istom broju pronađena je slika projekta izgradnje novog dijela grada, a također je pronađen i tekst o demografskom kretanju stanovništva.

U broju 7 (17.), god. III. iz 14. prosinca 1967. godine, na 6. i 7. strani priloga nalazi se popis izvedenih djela u karlovačkom kazalištu *Zorin dom*, koji je prema sačuvanoj arhivi sastavio glavni urednik “Svjetla” (Slavko Mihalić), ujedno i njegov ravnatelj. U godini IV. iz siječnja 1968. godine u broju 1. (18) na naslovnoj stranici objavljen je članak “Tri godine Svjetla”, u kojem se urednik obraća čitateljima. U svakom broju priloga na posljednjoj stranici u kvadratiću dolje desno nalaze se podaci o uredništvu i adresa na koju se šalju rukopisi, uz napomenu da se oni ne vraćaju. “Svjetlo” iz lipnja 1968. godine ima promijenjen podnaslov.

Novi podnaslov je *Kultura, nauka, umjetnost*. Uvodi se nova rubrika *Starim karlovačkim stazama* koja zamjenjuje *Karlovački kalendar*. Slavko Mihalić umjesto *Časkanja u suton*, piše novu kolumnu *Razgovori na uglu*.

U broju od četvrtka, 10. travnja 1969. godine na sedmoj straniciu "Karlovačkog tjednika", po prvi put je naslovnica priloga ilustrirana. U prilogu se javlja nova rubrika *Kazalište u Karlovcu*, za koju piše Hinko Tomašić (u 3. i 4. broju te godine). Rubrika je nakon dva broja ugašena. Zadnji broj priloga izlazi 10. rujna 1970. godine na sedmoj stranici "Karlovačkog tjednika". Broj na prvoj stranici donosi tekst *Pet godina*. Sveukupno je izašlo 45 brojeva "Svjetla" kao priloga "Karlovačkom tjedniku". Na stranicama 18, 19 i 20 nalazi se *Popis svih suradnika Svjetla u 5 godina izlaženja*, a bibliografiju je priredio Ivan Ott. Dakle, u posljednjem broju, prije osamostaljenja "Svjetla" izlazi opsežna bibliografija autora i zasebno *Popis autora ilustracija*. Sveukupno je bilo 152 autora, među kojima je 18 autora vinjeta.

Prilog "Svjetlo" se 1971. godine osamostaljuje i sada s istom redakcijom postaje časopis. Naravno, i tekstovi su puno kvalitetniji, ima više stranica i puno više stalnih rubrika, u kojima se ne raspravlja samo o kulturnim već i o gospodarskim, urbanističkim i političkim temama. Prvi broj samostalne revije izašao je u Karlovcu u mjesecu travnju 1971. godine. Na tom prvom broju je naznačeno da je to 6. godina izlaženja. Naslov je časopisa "Svjetlo", a podnaslov: *mjesečnik za društvena pitanja, nauku, kulturu i umjetnos*. Iz podnaslova je odmah vidljiva i tematika časopisa. List je ilustriran, a ilustracije su crno-bijele. Format je 24 cm. Godišnja pretplata je 12 dinara, a cijena pojedinačnom broju 2 dinara. Tiska se u Štamparskom zavodu *Ognjen Prica*. Stalne su rubrike: *Uvod, Mala tribina, Kazalište, Za okruglim stolom, Ekonomski život*. Izlazi na 80-ak stranica, a paginacija je tekuća. Uvedene su nove rubrike, kvalitetniji tekstovi, zanimljivi prilozi, časopis je sadržajno bogatiji, analizira konkretne probleme s kojima se Karlovac susreće. Časopis nudi obilje zanimljivih tekstova. Svaki broj donosi neku aktualnu temu, npr. projekt izgradnje gradske knjižnice ili izgradnja autoceste i slično. Nakon 5 brojeva časopis je ugašen, a rad Matice hrvatske zabranjen je. Tek će 1990. godine izaći 6. broj "Svjetla", i to onaj neobjavljeni broj iz 1971. godine.

Treće razdoblje izlaženja časopisa *Svjetlo* od 1990. do danas

Devedesete godine 20. stoljeća obilježene su osamostaljenjem Hrvatske, pretvorbom vlasništva i Domovinskim ratom. Grad mijenja socijalnu strukturu. Preplavljuje ga rijeka izbjeglica, kako iz Hrvatske tako i iz Bosne. Uslijedile su velike migracije. Tvornice su rasprodane, pogoni ugašeni. Grad stagnira u svim pogledima. Kultura stagnira također. Tvornice ne rade, otpuštaju se radnici. Kina

su pozatvarana. Nezaposlenost raste, a standard pada. Mladi ljudi, osobito intelektualci, gravitiraju ka Zagrebu koji nudi veće šanse za uspjeh na profesionalnom planu. U takvim uvjetima nastaje časopis "Svjetlo". Kroz proteklo razdoblje izlaženja časopis će uvelike varirati u kvaliteti. Treće razdoblje izdavanja časopisa "Svjetlo" počinje od 1990. godine i traje do danas, a za časopis se brine pododbor Matice hrvatske u Karlovcu. Od 1990. godine do danas izmijenile su se čak četiri redakcije. S promjenom redakcije, mijenjala se i uređivačka koncepcija i oprema lista.²¹ Naslov časopisa je "Svjetlo", a podnaslov "časopis za kulturu, umjetnost i društvena zbivanja". Izlazi pet put godišnje. Format je 24 cm. Tiska se u Karlovcu, a za njega se brine Ogranak Matice hrvatske iz Karlovca. Časopis je ilustriran, sadrži fotografije u boji. Paginacija je tekuća. Svaki broj ima oko osamdesetak stranica. Časopis je dostupan u Zavičajnom odjelu Gradske knjižnice *Ivan Goran Kovačić* u Karlovcu. Kako se mijenjaju redakcije, tako se mijenjaju koncepcija časopisa i rubrike. Analiza je obuhvatila brojeve koje je uređivala druga redakcija.

Prva redakcija djeluje od 1990.-1996. godine. Urednici su Ivan Jurković (glavni urednik) i Vladimir Cvitanović, a tajnik redakcije je Branko Kućan. Taj prvi broj "Svjetla" nosit će broj 6. Bio je to onaj neobjavljeni broj iz 1971. godine. Od sljedećeg broja "Svjetlo" ima Savjet koji čine Božidarka Biankini, Milan Kruhek, Mladen Muić, Slavica Medunić-Pecoja, Marjan Pavan. Godine 1991. objavljena su četiri broja, a od 1992. godine kao stručni suradnik uključuje se Ivan Ott ml. Godine 1993. umire Branko Kućan, tajnik redakcije.²² Drugo uredništvo i Savjet izabrani su krajem 1993. godine. Uredništvo čine: Daniel Butala, Goran Gerovac, Antun Hakenberg (glavni urednik), Milan Kruhek i Jasna Plevnik, te Marijan i Tomislav Goršić kao likovni urednici, a u Savjetu časopisa jesu: Vladimir Cvitanović, predsjednik, Ivan Jurković, Miroslav Kordić i Antonija Tušetić. Ta će redakcija do srpnja 1996. objaviti 6 svezaka.²³ Od 1990.-1996. godine glavni urednici "Svjetla" bili su Ivan Jurković (1990.-1993.) i Antun Hakenberg (1993.-1996.). U sedam godina objavljeno je 14 svezaka. U redakciji Ivana Otta (1996.-2001.) "Svjetlo" je objavljeno u 12 svezaka ukupnog opsega 2130 stranica. U 7 godina, ove su dvije redakcije objavile 14 svezaka u opsegu od 848 stranica formata 21 x 29 i jedan svezak formata 13 x 20 cm u kojem su bili objavljeni stihovi pjesnika nagrađenih književnom nagradom "Zdravko Pucak" (Ivan Herceg, Tihana Jendričko, Katarina Mažuran, Tomislav Šarić i Tomislav Zajec). U posljednjem broju (1-2/1996.) Božidar Kovačević je objavio bibliografiju radova u kojoj je popisao svih 186 suradnika lista.

²¹ Isto. Str. 84.

²² Radovinović, R. Matica hrvatska u Karlovcu : doprinos Karlovca i Karlovčana osnutku i djelovanju Matice hrvatske. Karlovac : Matica hrvatska Karlovac, 2006. str. 80-94.

²³ Isto. Str. 110.

Druga redakcija imenovana je 1997. u sastavu Ivo Ott (glavni urednik), Irena Lukšić (zamjenica glavnog urednika), Vladimir Cvitanović, Ivan Jurković i Radovan Radovinović, te likovni urednici Marijan i Tomislav Goršić. Ivo Ott ml. dao je "Svjetlu" prepoznatljiv profil. Radovan Radovinović je mišljenja da je ta redakcija bila najuspješnija. Redakcija je djelovala pet godina (1997.-2001.) i objavila je dvanaest svezaka u opsegu od 2130 stranica. Bibliografija priloga objavljena je u "Svjetlu" 3-4/2001, a uključuje 210 suradnika.²⁴ Treća redakcija radila je u sastavu Irena Lukšić (gl. urednica), Ivan Jurković, Marija Paprašarovski i Danko Plevnik, te likovni urednici Marijan i Tomislav Goršić. Ova je redakcija od kraja 2001. do kraja 2004. godine objavila šest svezaka (po jedan 2001. i 2004. godine te po dva 2002. i 2003. godine) u opsegu od 1090 stranica.²⁵ Četvrta redakcija imenovana je u proljeće 2005. godine, a čine ju Vladimir Cvitanović (glavni urednik), Mladen Muić, Neda Omrčen, Vladimir Peršin i Draženka Polović, te Vladimir Radočaj kao tehnički urednik. Tijekom pripreme prvog sveska Neda Omrčen se povukla iz redakcije. Dvobroj 1-2 zaključen je 30. travnja 2005. i tiskan u nakladi od 350 primjeraka, a u prosincu je objavljen broju 3-4.²⁶

Formalne i sadržajne karakteristike časopisa *Svjetlo* u trećem razdoblju izlaza

Analiza je obuhvatila brojeve časopisa "Svjetlo" u periodu kad je glavni urednik bio Ivo Ott mlađi i kada je časopis bio komercijalno najuspješniji. Konceptcija časopisa je bila takva da je svaki broj donosio neku, za grad Karlovac, relevantnu temu koja je obrađivana s različitih aspekata. To je period u kojem se u časopisu obrađuju znamenite ulice, ljudi i dijelovi grada Karlovca. Ti brojevi donose svježe i vrlo inteligentne tekstove te kvalitetne pjesme. Sadrže obilje zanimljivih ilustracija i fotografija, kako iz prošlosti tako i iz sadašnjosti grada Karlovca. U ovim brojevima rubrike variraju, a konstanta je središnja tema oko koje su napisani svi ostali prilozi. Časopis obično započinje uvodnikom, zatim proznim tekstovima, pjesmama, zatim slijedi glavna tema koja je u časopisu po broju stranica najzastupljenija. Neke od tema bile su: karlovačka obilaznica, karlovački politički pluralizam, karlovačka kina, Banija, Rakovac, Dubovac i slično. Te su teme popraćene slikama i fotografijama te su obrađene i kroz pjesmu i kroz putopis, s urbanističkog, demografskog, povijesnog i sociološkog aspekta. Jedna od tema je i 20 karlovačkih slikara, restauracija Zvijezde, dakle, uvijek neka tema koja je aktual-

---

²⁴ Isto. Str. 111.

²⁵ Isto. Str. 113.

²⁶ Isto. Str. 114.

na za građane grada Karlovca. Oko te glavne teme smješteni su prozni tekstovi, putopisi, pjesme, novinarski prilozi, gradska kronika, priče iz djetinjstva vezane uz pojedini dio grada i recenzije knjiga. Ono što te brojeve čini tako zanimljivim i komercijalno uspješnim upravo je ciklus o ulicama, ljudima i dijelovima grada Karlovca. Brojevi ove redakcije rasprodani su, a neki su i tiskani dvaput.

Danas je koncepcija časopisa promijenjena. Časopis "Svjetlo" je i dalje časopis za kulturu, znanost i umjetnost. Časopis ima fiksne rubrike: Aktualno, Književnost, Proza, Društvena kretanja, Istraživanja, Obljetnice, Karlovačka društva, Domovinski rat, Sjećanja, Putopis, Ogledi, prikazi, osvrti, Iz rada Matice hrvatske u Karlovcu, U spomen i Kronika. Standardiziran je, tehnički bolje opremljen i izlazi na više stranica. Dio tekstova dostupan je na mrežnim stranicama ogranka u pdf. formatu. Časopis "Svjetlo" je bez obzira na povijesne i političke prilike, prekide u radu i cenzure, našao oslonac u karlovačkom ogranku Matice hrvatske, u ljubiteljima povijesti grada Karlovca, ljubiteljima književnosti i novinarstva koji svojim radovima stvaraju povijesna sjećanja na grad, ljude i događaje.

LITERATURA:

Izdanja Matice hrvatske : Ogranak Karlovac. URL: <http://www.matica-hrvatska-karlovac.hr/Str5.html> (30.11.2016.)

Karlovački tjednik. // Karlovački leksikon. Zagreb : Školska knjiga, 2008. Str. 299-300.

Matica hrvatska. // Karlovački leksikon. Zagreb: Školska knjiga, 2008. Str. 383-384.

Matica hrvatska : Ogranak Karlovac. URL: <http://www.matica-hrvatska-karlovac.hr/prva.html> (30.11.2016.)

Ott, I. Karlovačka povjesnica. Karlovac : Matica hrvatska Karlovac, 2003. Str. 57-65.

Polović, D. Školstvo i kultura grada. // Karlovac / uredili Nikola Albaneže [et al]. Karlovac : Gradski muzej Karlovac : Poglavarstvo grada Karlovca, 1998. Str. 89-119.

Preisak časopisa "Svjetlo". URL: <http://www.tpr-ka.com/reference.htm> (30.11.2009.)

Radovinović, R. Matica hrvatska u Karlovcu : doprinos Karlovca i Karlovčana osnutku i djelovanju Matice hrvatske. Karlovac : Matica hrvatska Karlovac, 2006. Str. 80-94.

Svjetlo. // Karlovački leksikon. Zagreb : Školska knjiga, 2008. Str. 543-544.

Svjetlo : 1884. godina, broj 1-104, godina I. / urednik Ivan Jurković. Karlovac : Matica hrvatska, 1996.

Stari brojevi časopisa Svjetlo. URL: <http://www.matica-hrvatska-karlovac.hr/Str4.html> (30.11.2016.)

Vrbetić, M. Novinstvo u Karlovcu : 1841-1941. // Karlovac : 1579.-1979. / uredili Đuro Zatezalo, Tomislav Majetić, Katica Miholović. Zagreb, Historijski Arhiv u Karlovcu [Grafički zavod Hrvatske], 1979. Str. 303-329.

Zuber, M. Književnost i književni rad u Karlovcu od kraja 19. stoljeća do 1941. godine. // Karlovac : 1579.-1979. / uredili Đuro Zatezalo, Tomislav Majetić, Katica Miholović. Zagreb, Historijski Arhiv u Karlovcu [Grafički zavod Hrvatske], 1979. Str. 337-349.

THE CITY OF KARLOVAC JOURNAL "SVJETLO"

By Dubravka Čanić, Zagreb

Summary

This paper elaborates on the journal "Svjetlo". In cultural and historical terms, it is an extremely important journal for the city of Karlovac, published discontinuously, changing over time and adapting to the people and the city by recording the pulse of time. The journal is analyzed through three periods of its publishing. The first period of publication from 1884 to 1919 is covered first, then the second period from 1965 to 1971, when "Svjetlo" was published as a supplement to the newspaper "Karlovački tjednik", and was edited by the sub-committee of "Matica hrvatska" Karlovac. The journal is finally analyzed in the third stage of its publishing, which started in 1990 and continues to this day. "Svjetlo" changed greatly over the years of its publishing, but what is constant is that it is a local journal committed to culture, science and art.

Key words: Karlovac, journals; Matica hrvatska; journal "Svjetlo"

Temeljem odluke Koordinacijskog odbora Dana Franje Horvata Kiša – KAJKAVSKO SPRAVIŠĆE, društvo za širenje i unapređivanje znanosti i umjetnosti iz Zagreba, Udruga za kulturno stvaralaštvo Franjo Horvat Kiš Lobar i Općina Lobar – raspisuju

12. NATJEČAJ ZA HRVATSKI KNJIŽEVNI PUTOPIS

Poštujući književno nasljeđe i duhovnu mjeru zavičajnosti/ krajobraza kao univerzalnih vrednota, svrha je Natječaja podržati kontinuitet suvremene hrvatske putopisne književnosti.

Autori, bez obzira na dob i hrvatski književni jezični izbor – standardni štokavski, kajkavski, čakavski – mogu se natjecati s najviše tri (3) neobjavljena putopisa – svaki opsega do šest (6) kartica – uz koje valja priložiti i kraću biografsku bilješku.

Radove napisane u računalnom obliku (CD + ispis) valja poslati na adresu: KAJKAVSKO SPRAVIŠĆE / ČASOPIS KAJ, 10000 Zagreb, Ilica 34 (s naznakom: Za natječaj – hrvatski književni putopis), ili na e-mail adresu: bozica.kaj@gmail.com najkasnije **do 2. srpnja 2018. godine.**

Izborom ocjenjivačkoga povjerenstva, najbolji radovi bit će nagrađeni, javno izvedeni i objavljeni u časopisu Kaj.

Želeći sa suvremenoga stajališta reafirmirati kajkavski književni kontinuitet i proznu vrstu, KAJ - časopis za književnost, umjetnost, kulturu – i njegov nakladnik KAJKAVSKO SPRAVIŠĆE – društvo za širenje i unapređivanje znanosti i umjetnosti, Zagreb – raspisuju

14. NATJEČAJ ZA KRATKU KAJKAVSKU PROZU

Neobjavljenu prozu napisanu isključivo kajkavštinom, opsega do pet (5) kartica (u računalnom obliku – CD + ispis) valja poslati na adresu Uredništva i Nakladnika do 2. srpnja 2018. godine: KAJKAVSKO SPRAVIŠĆE / ČASOPIS KAJ, 10000 Zagreb, Ilica 34 (za Natječaj: kajkavska proza), ili na e-mail: bozica.kaj@gmail.com. Autori se, bez obzira na dob, mogu natjecati s najviše tri (3) prozna rada, uz koja je potrebno priložiti i kraću biografsku bilješku. Izborom ocjenjivačkoga suda, najbolji radovi bit će objavljeni u časopisu Kaj.